

Broj: 06-50-7206- 8 /23
Sarajevo, 18. 1. 2024. godine

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
ZASTUPNIČKI DOM
Zajedničko povjerenstvo za obranu i sigurnost Bosne i Hercegovine
Trg BiH 1, Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 27-01-2024

Informaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
03/1-	50-18-	190/24	

PREDMET: Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za prvih devet mjeseci 2023. godine, dostavlja se -

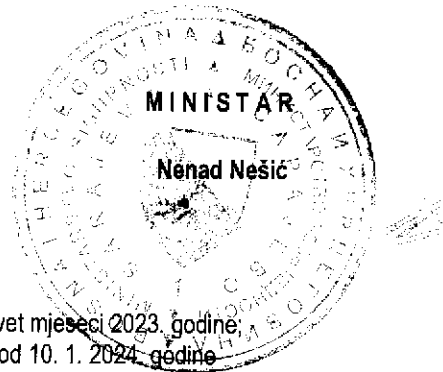
Zajedničko povjerenstvo za obranu i sigurnost Bosne i Hercegovine na 8. sjednici održanoj 6. 10. 2020. godine usvojilo je zaključak kojim se Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine obvezuje da dostavi *informaciju o stanju, aktuelnim problemima i poduzetim mjerama na sprječavanju ulaska ilegalnih migranata na teritoriju BiH kao i prijedlozima rješenja s operativnim planom. Zajedničko povjerenstvo obvezuje Ministarstvo sigurnosti BiH da ga jedanput u tri mjeseca informira o aktualnoj situaciji i provedbi operativnog plana za upravljanje migrantskom krizom u BiH.*

Sukladno zaključku Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost BiH, u prilogu akta dostavljamo vam **Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za prvih devet mjeseci 2023. godine.**

Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za prvih devet mjeseci 2023. godine razmotrena je i usvojena na 34. sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine održanoj 28. 12. 2023. godine.

Svrha informacije za devet mjeseci je pružiti pregled razvoja migracijske politike, aktivnosti tijela nadležnih za upravljanje migracijama u Bosni i Hercegovini, statističkih podataka prema temama koje su obuhvaćene ovom informacijom: zakonite migracije, upravljanje granicom, nezakonite migracije uključujući krijumčarenje ljudima, međunarodna zaštita, prihvati i vraćanje nezakonitih migranata, podatke o utrošku finansijskih sredstava za upravljanje migracijskim tokovima, uvid u izazove u upravljanju nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini kao i podatke o provedbi Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u BiH zaključno s 30. 9. 2023. godine.

S poštovanjem,

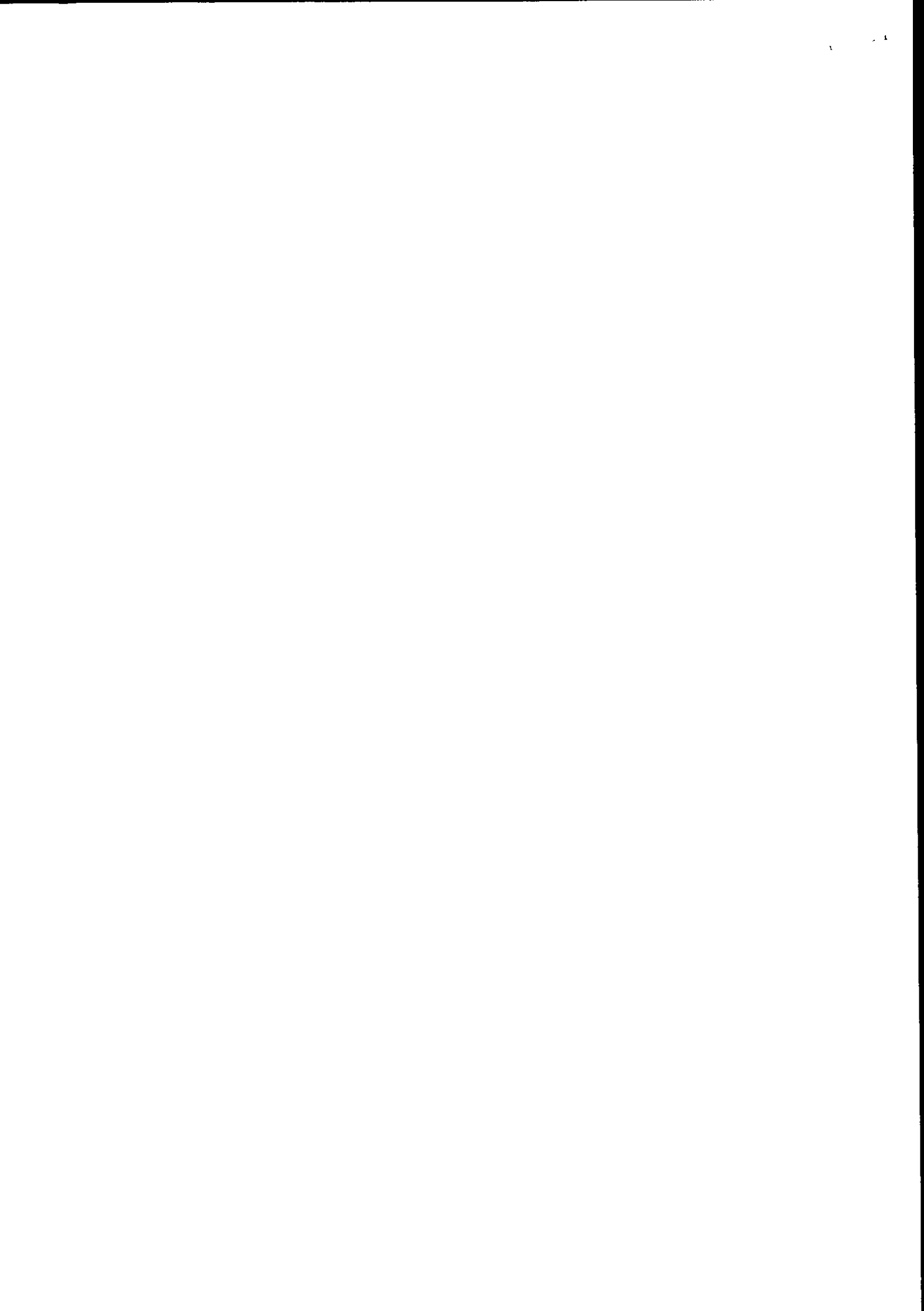

Prilog:

- Informacija o stanju u oblasti migracija u BiH za prvih devet mjeseci 2023. godine;
- Obavijest Vijeća ministara BiH broj: 05-07-1-3483-25/23 od 10. 1. 2024. godine

Dostavljeno:

- Naslovu;
- a/a

Informacija
o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini
za prvih devet mjeseci 2023. godine

Sadržaj

I. Uvod	2
II. Stanje u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini	2
1. Migracijska politika	2
2. Zakonite migracije	5
3. Upravljanje granicom	5
4. Nezakonite migracije	7
4.1. Privremeni prihvatni centri u Bosni i Hercegovini	10
4.1.1. Zdravstvena zaštita	11
5. Međunarodna zaštita	13
6. Borba protiv krijumčarenja migranata	13
7. Prihvat i povratak	16
7.1. Centri za smještaj osoba u postupku povratka i readmisije	16
8. Podaci o utrošku finansijskih sredstava iz projekata za upravljanje migracijskim tokovima u BiH	17
III. Izazovi u upravljanju nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini	18
IV. Provedba Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u BiH	20

I. Uvod

Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za prvih devet mjeseci 2023. godine pripremljena je prema zaključcima Vijeća ministara, Predsjedništva BiH i Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.¹

Švrha informacije za devet mjeseci je pružiti pregled razvoja migracijske politike, aktivnosti tijela nadležnih za upravljanje migracijama u Bosni i Hercegovini, statističkih podataka prema temama koje su obuhvaćene ovom informacijom: zakonite migracije, upravljanje granicom, nezakonite migracije uključujući krijumčarenje ljudima, međunarodna zaštita, prihvati i vraćanje nezakonitih migranata, podatke o utrošku finansijskih sredstava za upravljanje migracijskim tokovima, uvid u izazove u upravljanju nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini kao i podatke o provedbi Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u BiH zaključno s 30. 9. 2023. godine.

Informacija obuhvaća razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2023. godine.

Podatke prikazane u ovom dokumentu dostavile su relevantne upravne organizacije i sektori Ministarstva sigurnosti, druga tijela državne uprave kao i međunarodne organizacije.²

II. Stanje u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini

1. Migracijska politika

Razvoj migracijskog zakonodavstva i ostalih dokumenata

U izvještajnom razdoblju donesena su dva dokumenta značajna za napredak Bosne i Hercegovine na putu pristupanja EU-u prema preporukama definiranim nakon 6. sastanka Pododbora za pravdu, slobodu i sigurnosti između Europske komisije i Bosne i Hercegovine održanog 8.-9. prosinca 2022. godine: „Usvojiti nedavno izrađeni Zakon o strancima s mehanizmom “zabrane protjerivanja” koji je usklađen s EU *acquisem* i usvojiti strategiju i akcijski plan o migracijama“.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima prošao je zakonodavnu proceduru u oba doma Parlamentarne skupštine BiH.³ Zakon je stupio na snagu 23. rujna 2023. godine.

Zakon o strancima iz 2015. godine dodatno je usklađen s europskim pravnom regulativom, i to:

- a) Uredbom (EU) 2019/1155 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 810/2009 o uspostavi Zakonika Zajednice o vizama (Zakonik o vizama),

¹ Zaključci su doneseni na 7. sjednici **Vijeća ministra** održanoj 30. ožujka 2023. godine, na 5. redovitoj sjednici **Predsjedništva** održanoj 24. svibnja 2023. godine i na 8. sjednici **Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost** održanoj 6. listopada 2020. godine.

² Ova informacija pripremljena je na temelju preliminarnih statističkih podataka o migracijama i azilu koji se na dnevnoj osnovi dostavljaju Ministarstvu sigurnosti, podataka prikupljenih za izradu tromjesečnih informacija i praćenja provedbe Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u BiH od organizacija Ministarstva sigurnosti - Sektora za azil, Granične policija BiH, Državne agencije za istrage i zaštitu, Službe za poslove sa strancima, Tužiteljstva BiH, ostalih policijskih agencija u BiH, Međunarodne organizacije za migracije, Danskog Vijeća za izbjeglice u BiH, kao i ostalih relevantnih podataka dostavljenih Ministarstvu sigurnosti.

³ Zakon je usvojen na 6. hitnoj sjednici Zastupničkog doma održanoj 28. kolovoza 2023. i 8. sjednici Doma naroda održanoj 30. kolovoza 2023. godine. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima objavljen je u Službenom glasniku BiH, broj 63/23.

- b) Uredbom (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama),
- c) Direktivom (EU) 2016/801 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o uvjetima ulaska i boravka državljana trećih zemalja u svrhu istraživanja, studija, osposobljenja, volonterstva, razmjena učenika ili obrazovnih projekata, i obavljanja poslova au pair,
- d) Direktivom (EU) 2021/1883 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2021. o uvjetima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u svrhu zapošljavanja visokokvalificiranih radnika te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2009/50/EZ.

Pored navedenog, načelo zabrane vraćanja (*non-refoulement*) definirano člankom 109. stavak (2) Zakona o strancima ponovno je usklađeno s međunarodnim pravom i Zakonom o azilu.

Akcijski plan za razdoblje 2021. - 2025. godina Strategije u oblasti migracija i azila⁴ usvojen je na 16. sjednici Vijeća ministara BiH održanoj 26. 6. 2023. godine.

Usvojen je Migracijski profil Bosne i Hercegovine za 2022. godinu.⁵

Koncept integriranog upravljanja granicom Bosne i Hercegovine u razdoblju od 2024. do 2026. godine bit će usmjeren novim Akcijskim planom Strategije integriranog upravljanja granicom u BiH, koji je trenutno u izradi.

Pored Strateške analize rizika za 2023. godinu iz domena „Nezakonite migracije⁶, sačinjen je Okvirni plan zajedničkog postupanja i suradnje između Granične policije Bosne i Hercegovine i Službe za poslove sa strancima u cilju suzbijanja nezakonitih migracija. Zajedničke aktivnosti usmjerene su na otkrivanje osoba u nezakonitom prelasku državne granice, odvrćanja osoba, predaje osoba nadležnim tijelima susjednih država u postupku readmisije po skraćenom postupku, smještaju migranata te pojačanu kontrolu osoba državljana Rusije, Turske, Kine, Saudijske Arabije radi identifikacije slučajeva koji upućuju na moguću zloupotrebu bezviznog režima.

Donesen je operativni plan za provedbu kontinuiranih aktivnosti radi vršenja detaljnih provjera, pronalaska i utvrđivanja broja stranaca koji zloupotrebljavaju ovjerena pozivna pisma i izdate vouchere kako bi lakše dobili vizu za ulazak u BiH.⁷

Usvojeni su izmijenjeni Nastavni plan i program osnovne obuke kadeta Granične policije Bosne i Hercegovine, prva i druga razina kao i Pravilnik o trajanju osnovne obuke i obvezama kadeta tijekom trajanja obuke. Dokumenti su usvojeni od strane ministra sigurnosti.

Suradnja s agencijama Europske unije

Suradnja s agencijama Europske unije za upravljanje migracijama i granicom kao i UN agencijama nastavljena je tijekom 2023. godine.

Ministarstvo sigurnosti - Sektor za azil u suradnji s Europskom Agencijom za azil (EUAA) razvilo je Mapu puta između Bosne i Hercegovine i EUAA za razdoblje 2023. – 2025. godina, koja

⁴ Strategija u oblasti migracija i azila usvojena je na 80. izvanrednoj sjednici VM BiH održanoj 7. 12. 2022. godine.

⁵ 16. sjednica Vijeća ministara održana je 26. 6. 2023. godine. Migracijski profil BiH je dostupan na web stranici Ministarstva sigurnosti.

⁶ Dokument je Granične policije Bosne i Hercegovine.

⁷ Dokument je Službe za poslove sa strancima.

identificira oblasti suradnje između navedenih strana. Na sastanku održanom u rujnu, na kojem su sudjelovali i predstavnici Suda BiH, razgovarano je o implementaciji navedenog alata.

Granična policija Bosne i Hercegovine tijekom izvještajnog razdoblja sudjelovala je na nizu sastanaka organiziranih od strane Europske agencije za graničnu i obalsku stražu (Frontex). Od sredine lipnja do kraja 2023. godine na međunarodnim graničnim prijelazima Zupci i Zračna luka Sarajevo provode se u suradnji s Frontexom združene operacije "Coordination Points Land 2023" i "Coordination Points Air 2023".

U sjedištu Delegacije EU u BiH i Ureda Specijalnog predstavnika EU u BiH održan je on-line sastanak predstavnika Ministarstva sigurnosti, Granične policije BiH, Službe za poslove sa strancima s predstavnicima Frontex-a radi usaglašavanja Anexa Radnog dogovora o operativnoj suradnji između Europske agencije za graničnu i obalsku stražu (Frontex) i Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine.

Međunarodni događaji i projekti

Ministarstvo sigurnosti tijekom Švedskog predsjedavanja Vijećem Evropske unije bilo je suorganizator trećeg Sarajevo dijaloga o migracijama koji je održan na Jahorini od 8. do 9. lipnja 2023. godine. Konferencija je okupila 167 predstavnika visokog nivoa zemalja Zapadnog Balkana, EU i drugih partnera, kako bi razgovarali o održivom upravljanju migracijama.

Ministarstvo sigurnosti i Ured visokog povjerenika Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR) potpisali su početkom 2023. godine projekt podrške sustavu azila u BiH. UNHCR kao dugogodišnji partner Ministarstva sigurnosti BiH, kroz pomenuti projekt, pruža podršku Sektoru za azil, odnosno financira radni angažman određenog broja osoba zaposlenih na prijemu i smještaju tražitelja azila, na poslovima zaprimanja zahtjeva za azil i registracije, obavljanju intervjua i priprema odluka po zahtjevu za azil, vođenja službenih evidencija kao i jačanje ostalih kapaciteta Sektora za azil.

Predstavnici organizacija Ministarstva sigurnosti uključeni su u aktivnosti koje se provode u okviru podregionalnog projekta „Instrument za izgradnju kapaciteta na Zapadnom Balkanu za readmisiju“ – WBCAP. Projekt provodi Međunarodna organizacija za migracije (IOM) uz podršku Ministarstva vanjskih poslova Kraljevine Danske, u razdoblju od 2021. do 2024. godine.

Služba za poslove sa strancima s UNHCR-om implementira projekat „Omogućavanje rane identifikacije i registracije osoba kojima je potrebna međunarodna zaštita“, u trajanju od siječnja do prosinca 2023. godine.

S ciljem daljnjeg jačanja regionalne suradnje kao i razmjene iskustava i najboljih praksi, predstavnici Ministarstva sigurnosti i Službe za poslove sa strancima su u razdoblju od 26. do 28. 6. 2023. godine sudjelovali u službenoj posjeti Komesarijatu za izbjeglice i migracije i Graničnoj policiji Republike Srbije u sklopu projekta „Individualna mjera za jačanje kapaciteta za upravljanje migracijskim tokovima u Bosni i Hercegovini“.

Jačanje suradnje je bio fokus i studijske posjete predstavnika Ministarstva sigurnosti i Službe za poslove sa strancima nadležnim tijelima za upravljanje migracijama Turske. Posjeta je realizirana u rujnu ove godine u suradnji sa Međunarodnim centrom za razvoj migracijske politike (ICMPD).

2. Zakonite migracije

Statistički podaci

Prema podacima Službe za poslove sa strancima, u prvih devet mjeseci 2023. godine strancima u Bosni i Hercegovini odobreno je **8.949 privremenih boravaka**, od čega je prvih dozvola boravka izdato 4.376, a produženo 4.573.

Rad s radnom dozvolom činio je 34 % svih razloga za izdavanje prvih privremenih boravaka, odnosno 1.469 dozvola. Dozvole boravka izdane zbog obrazovanja (23 %) i spajanja obitelji (23 %) su ostali najčešći razlozi boravka stranaca u BiH.

Dozvole privremenog boravka produžene iz razloga spajanja obitelji činile su 44 % svih produženih dozvola, odnosno 2.021 dozvola. Rad s radnom dozvolom činio je 28 %, a rad bez radne dozvole 10 % produženih dozvola.

Najveći broj svih privremenih boravaka odobren je državljanima Turske, zatim slijede državljani Srbije, Hrvatske, Indije, Crne Gore i Kine.

U istom razdoblju, odobrena su **693 stalna boravka**, od čega najveći broj državljanima Hrvatske, Crne Gore i Sjeverne Makedonije.

Bosna i Hercegovina odobrila je strancima ukupno 9.642 dozvole boravka u devet mjeseci 2023. godine.

Pored izdatih dozvola, ovjereno je preko 4.400 pozivnih pisama kojima se stranac poziva da dođe u BiH u određenu svrhu u određenom razdoblju. Najveći broj pozivnih pisama ovjeren je za državljane Kine, Indije i Kosova*⁸ po zahtjevima pravnih osoba, dok se po zahtjevima fizičkih osoba najveći broj ovjera odnosio na građane Kosova*⁹, državljane Egipta i Sirije.

Olakšavanje pristupa u pogledu izdavanja radnih dozvola i viza, reguliranje boravišnog statusa stranih državljana koji dolaze u BiH po osnovi rada bili su teme sastanaka održanih između predstavnika Službe za poslove sa strancima s predstavnicima Vanjskotrgovinske komore Bosne i Hercegovine i delegacije Kuvajtskog poslovnog vijeća.

3. Upravljanje granicom

Jačanje kapaciteta granične policije

Okončana je procedura odabira kandidata XI. klase kadeta Granične policije Bosne i Hercegovine. Umjesto planiranih 150 kadeta, temeljnu obuku u listopadu 2023. godine u Agenciji za školovanje i stručno usavršavanje u Mostaru počeo će 100 kadeta u činu "policajac" i 22 kadeta u činu „mlađi inspektor“.

Započele su aktivnosti koje su preduvjet za objavu javnog oglasa za odabir XII. klase kadeta Granične policije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Granična policija).

---

⁸ * Ovaj natpis ne prejudicira status Kosova i sukladan je s UN Rezolucijom Vijeća sigurnosti 1244 (1999) i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o kosovskoj deklaraciji o neovisnosti.

⁹ Ibid.

U devet mjeseci 2023. godine nastavljeno je opremanje i obuka Granične policije kroz suradnju s državnim tijelima Njemačke, Japana, EU agencijom i međunarodnim organizacijama.

Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova i Granična policija izradili su Nastavni plan i program obuke „Korištenje i upravljanje ATV (*All Terrain Vehicle*) vozilima“ na temelju kojeg će biti obučeno i certificirano 44 policijskih službenika Granične policije koji će raditi na poslovima nadzora granice s navedenim vozilima.

Statistički podaci

Granična policija u nezakonitom prelasku ili pokušaju nezakonitog prelaska u prvih devet mjeseci 2023. godine evidentirala je **8.720 osoba**¹⁰. Ujedno 27 % više u usporedbi s brojem evidentiranih osoba u devet mjeseci 2022. godine. Vodeće zemlje podrijetla¹¹ osoba otkrivenih u nezakonitom prelasku bile su: Afganistan (1.962 osobe), Turska (727), Pakistan (408), Maroko (202) i Sirija (170).

Na ulazu na teritoriju BiH, iz pravca Srbije ili Crne Gore, u devet mjeseci 2023. godine otkrivene su 4.823 osobe, od čega je od pokušaja nezakonitog ulaska prema članku 37. Zakona o graničnoj kontroli odvraceno njih 4.088. Najveći teret migracijskog pritiska na ulazu u BiH je na području djelovanja jedinica Granične policije Zvornik, Hum-Foča i Bijeljina.

Na izlazu iz BiH otkriveno je 3.897 osoba. Najviše pokušaja nezakonitih prelazaka evidentirano je na području djelovanja jedinica Granične policije Velika Kladuša, Gradiška i Brod.

Kontrola državne granice

Oko 90 % osoba u nezakonitom prelasku ili pokušaju nezakonitog prelaska otkriveno je izvan područja graničnih prijelaza. Na međunarodnim i pograničnom prijelazima¹² evidentirana su 33 slučaja skrivanja migranata u tovarnom prostoru teretnih, putničkih vozila ili autobusa (otkriveno je 314 osoba), korištenje falsificirane ili tuđe putne isprave ili drugog dokumenta (otkrivena su ukupno 253 dokumenta od čega se 208 koristi za prelazak granice) kao i pokušaji izbjegavanja graničnih provjera.

Nakon operativne akcije koja je provedena radi otkrivanja kaznenih djela vezanih za prevare s dokumentima u zoni odgovornosti JGP Zračna luka Sarajevo¹³, u srpnju i rujnu 2023. realizirane su aktivnosti pojačane kontrole osoba i identifikacije slučajeva koji upućuju na moguću zloupotrebu bezviznog režima. Posebna pažnja je usmjerena na ciljane letove, pri čemu je ulazak u BiH odbijen za 96 osoba, od čega 89 državljana Turske, dva državljanina Rusije i pet osoba drugih država; otkriven je jedan falsificirani dokument NR Kine¹⁴.

Tijekom prvih devet mjeseci 2023. godine nastavljen je privremeni interni premještaj i izvanredan angažman policijskih službenika Granične policije u jedinicama u čijoj zoni odgovornosti je pojačan migracijski pritisak, posebno na granici sa Srbijom i Crnom Gorom. U

¹⁰ Ista osoba može pokušati nezakonito prijeći granicu više puta i na različitim mjestima.

¹¹ Podaci o državljanstvu temelje su uglavnom na izjavama migranata koji su nezakonito ušli u BiH.

¹² Izačić, Gradiška, Gradina, Kostajnica, Orašje, Šamac, Brod, Donji Svilaj, Bijača, Uvac, Hadžin potok, Bijeljina, Popov, Rača, Zračna luka Sarajevo i granični prijelaz za pogranični promet Kaldrma.

¹³ Podaci o operativnoj akciji prezentirani su u prethodnoj informaciji.

¹⁴ Aktivnost je provedena na temelju Okvirnog plana zajedničkog postupanja i suradnje između Granične policije BiH i Službe za poslove sa strancima u cilju suzbijanja nezakonitih migracija.

terenske urede Istok, Sjeveroistok, Sjeverozapad, Zapad i Jug privremeno je bilo interno premješteno ukupno 46 policijskih službenika.

Na području djelovanja Jedinice granične policije Zvornik u prosjeku je izvanredno angažirano od šest do devet policijskih službenika iz drugih organizacijskih jedinica Granične policije na razdoblje od po petnaest dana. Dodatno, dva policijska službenika kontinuirano su angažirana u navedenoj jedinici.

Nedostatan broj policijskih službenika djelomično se nadoknađuje kroz suradnju s drugim policijskim agencijama na poslovima nadzora granice. U izvještajnom razdoblju, u prosjeku je bilo angažirano pet policijskih službenika Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH na području JGP Višegrad te pet policijskih službenika Državne agencije za istrage i zaštitu na području JGP Zvornik. Policijski službenici Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske, njih 40 pružali su ispomoć Graničnoj policiji na području JGP Bijeljina, Zvornik, Hum-Foča i Trebinje.

Granična policija u srpnju ove godine potpisala je još jedan sporazum o pružanju pomoći i operativnoj suradnji u nadzoru granice, s Ministarstvom unutarnjih poslova Unsko-sanskog kantona. Sukladno potpisanim sporazumima, u prvih devet mjeseci 2023. godine bilo je angažirano ukupno 79 policijskih službenika od čega 53 osobe iz Ministarstva unutarnjih poslova Unsko-sanskog kantona, 11 iz MUP-a Posavskog kantona, po tri iz MUP-a Kantona 10 i MUP-a Zapadno-hercegovačkog kantona te devet iz MUP-a Policije Brčko distrikta BiH. Policijski službenici pružili su ispomoć na području JGP Brod, Orašje, Brčko, Doljani, Velika Kladuša, Izačić i Strmica.

Nastavljeno je s provedbom mješovitih ophodnji s Ministarstvom unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Ministarstvom unutarnjih poslova Republike Srbije i Ministarstvom unutarnjih poslova Crne Gore. U devet mjeseci ove godine provedeno je ukupno 2.149 mješovitih ophodnji, od kojih 581 na teritoriju BiH, 383 na teritoriju Hrvatske, 72 na teritoriju Crne Gore i 1.113 na teritoriju Srbije.

Također, s nadležnim tijelima susjednih država održano je ukupno 328 sastanka na lokalnoj, regionalnoj i centralnoj razini, od čega najveći broj s tijelima Republike Hrvatske.

Mjere predložene za prevazilaženje nedovoljne kadrovske popunjenosti Granične policije i potrebne specijalističke opreme prikazane su u trećem dijelu informacije koji se odnosi na izazove upravljanja migracijama u BiH.

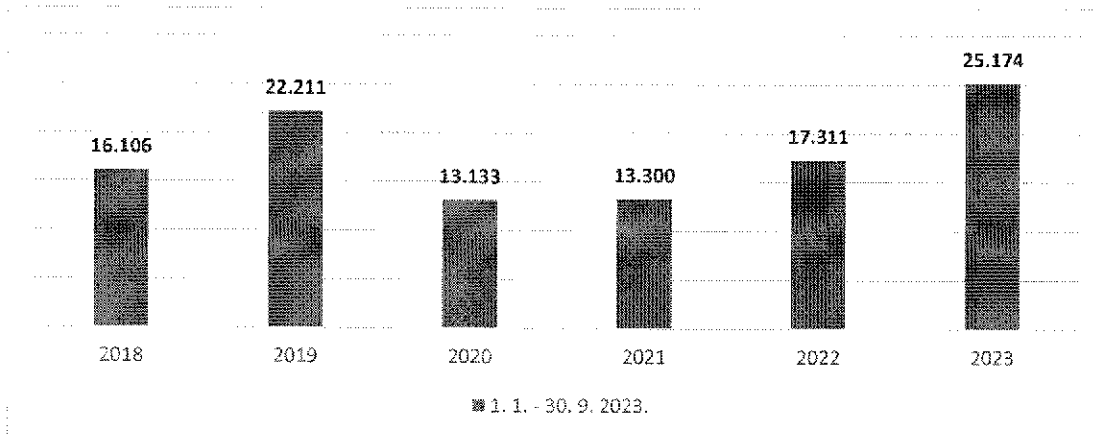
4. Nezakonite migracije

Statistički podaci

Ukupno **25.174** nezakonitih migranata evidentirano je od Službe za poslove sa strancima u prvih devet mjeseci 2023. godine. Ovim ukupnim podacima obuhvaćene su osobe koje su evidentirane nakon nezakonitog ulaska na teritorij BiH kao i osobe koje su ostale u BiH nakon isteka vize ili dozvole boravka.

U usporedbi s podacima za devet mjeseci prethodnih godina, u 2023. godini evidentiran je najveći broj nezakonitih migranata od 2018. godine (Grafikon 1.).

Grafikon 1.: Broj nezakonitih migranata prijavljenih u prvih devet mjeseci za razdoblje 2018. - 2023.

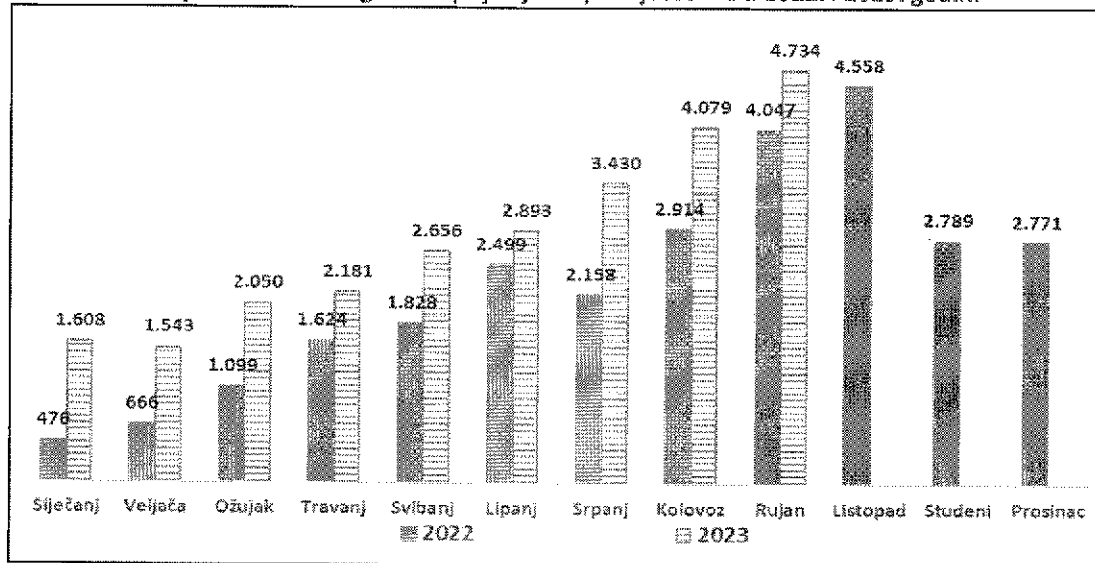
Trend nezakonitih migracija je nastavak procesa koji se intenzivirao prije pandemije bolesti COVID-19 koja je usporila tranzitne nezakonite migracije kao i promjenila mobilnost ljudi općenito u vrijeme njenog trajanja. Od 2022. godine brojke su opet počele rasti.

Karakteristika tranzitnih nezakonitih migracija u 2023. godini je povećan opseg migracija uz istovremeno kratko zadržavanje migranata na teritoriju BiH kako bi što prije ušli u Schengen prostor.¹⁵

Povećan broj nezakonitih migranata evidentiran u promatranom razdoblju 2023. godine može biti rezultat različitih pokretača koji oblikuju migracije duž zapadnobalkanske rute, kao što su: stanje na drugim migracijskim rutama, mjere koje države poduzimaju duž migracijskih ruta, povoljni vremenski uvjeti, vizne politike zemalja regije, aktivnosti kriminalnih organizacija kao i niza drugih pokretača.

Mjesečni podaci o broju nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima u izvještajnom razdoblju 2023. godine prikazani su u grafikonu 2. koji slijedi.

Grafikon 2.: Broj nezakonitih migranata prijavljenih po mjesecima u 2022. i 2023. godini

¹⁵ Prema opažanjima Međunarodne organizacije za migracije (IOM).

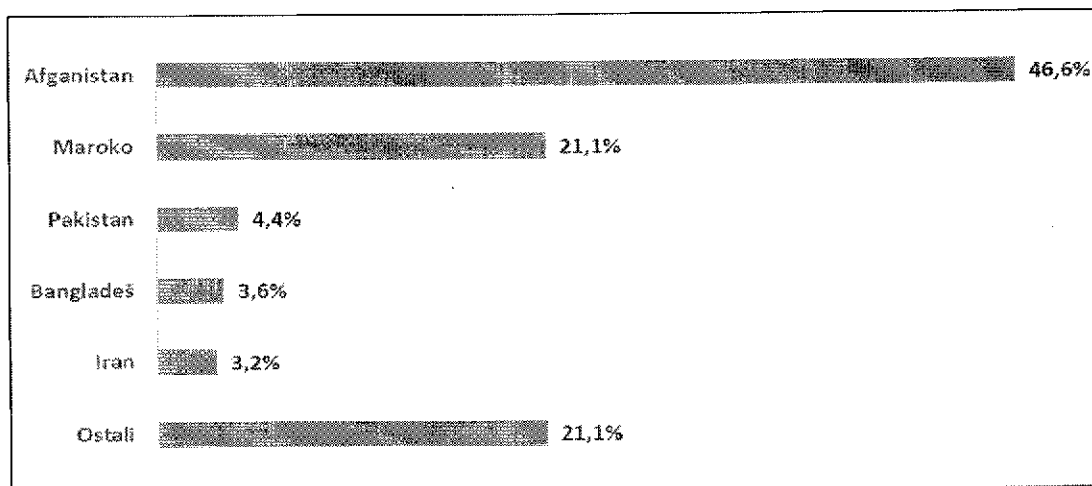
Od siječnja do rujna 2023. godine bilježi se kontinuiran porast broja nezakonitih migranata kojih je najveći broj evidentiran u kolovozu (4.079) i rujnu (4.734). Zapadnobalkanska migracijska ruta koja se odnosi na nezakonite dolaske u EU kroz regiju: Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Kosovo*¹⁶, Crnu Goru, Sjevernu Makedoniju i Srbiju, je bila najaktivnija ruta u rujnu 2023. godine, prema procjeni Frontexa¹⁷.

Inače, jesen je dio godine kada se kretanje migranata intenzivira radi što bržeg prelaska granice prije početka zimskog razdoblja. Podaci iz listopada 2018. (4.740), te rujna 2022. (4.047) i listopada 2022. godine (4.558), kada je broj nezakonitih migranata također prešao 4 tisuće, ilustriraju sezonsko kretanje migranata.

Podaci o broju nezakonitih migranata koji borave u privremenim prihvatnim centrima i pruženim zdravstvenim uslugama, prikazani u narednim podpoglavljima informacije, pokazuju povećan opseg tranzitnih migracija tijekom kolovoza i rujna ove godine.

Od 111 različitih državljanstava¹⁸ čiji pripadnici su evidentirani u prvih devet mjeseci 2023. godine, državljani Afganistana (11.722 osoba) i Maroka (5.318) čine dvije trećine od ukupnog broja prijavljenih Službi za poslove sa strancima. Državljanji Pakistana (1.107), Bangladeša (928) i Irana (810) su među ostalih prvih pet najbrojnijih skupina nezakonitih migranata.

Grafikon 3.: Prikaz najzastupljenijih državljanstava nezakonitih migranata od 1. 1. do 30. 9. 2023.

Među ostalim prijavljenim nezakonitim migrantima, najbrojniji su nezakoniti migranti iz Kube, DR Konga, Turske, Sirije i Alžira.

Trend kretanja državljana Maroka u 2023. godini je značajno promjenjen. U devet mjeseci 2023. godini evidentirano je 5.318 osoba državljana Maroka u BiH u odnosu na 69 osoba u istom razdoblju 2022. godine. IOM u suradnji sa Službom za poslove sa strancima proveo je anketu¹⁹ kako bi se stekao uvid u demografske profile, pokretače migracija državljana Maroka

¹⁶ * Ovaj natpis ne preudicira status Kosova i sukladan je s UN Rezolucijom Vijeća sigurnosti 1244 (1999) i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o kosovskoj deklaraciji o neovisnosti.

¹⁷ <https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/arrivals-in-the-central-mediterranean-slow-in-september-09Qe64> (pristupljeno: 16. 9. 2023.)

¹⁸ Podaci o državljanstvu temelje su uglavnom na izjavama migranata koji su nezakonito ušli u BiH.

¹⁹ Anketu je provedena u razdoblju od 19. do 29. lipnja 2023. godine. Prigodan uzorak činilo je 115 osoba državljana Maroka muškog spola, od čega je 81 % bilo mlađe od 29 godina. Migranti su anketirani u privremenim prihvatnim centrima Blažuj i Lipa.

evidentiranih u Bosni i Hercegovini i njihove daljnje namjere. Rezultati ankete pokazali su da je 92 % ispitanika napustilo Maroko iz ekonomskih razloga; svi ispitanici doputovali su avionom iz Maroka u Istanbul zahvaljujući postojećem bezviznom režimu za državljane Maroka koji dolaze u Republiku Tursku; 52 % prešlo je granicu iz Turske i ušlo u Bugarsku, a 48 % je putovalo kroz Grčku²⁰; oni koji su putovali bugarskom rutom potrošili su u prosjeku 2.883 USD za svoje putovanje iz Maroka do BiH, dok je za putovanje grčkom rutom trošak u prosjeku iznosio 2.233 USD; Italija, Francuska, Španjolska, Njemačka i Norveška čine top pet najčešće navođenih zemalja odredišta.²¹

Mjere prema strancima

U prvih devet mjeseci 2023. godine poduzete su sljedeće mjere prema strancima koji su otkriveni u nezakonitom boravku na teritoriju BiH: mjera protjerivanja s teritorije BiH izrečena je za 1.711 osoba, 1.209 osoba je obuhvaćeno mjerom nadzora, boravak je otkazan za 596 osoba, a vize poništena za njih 45.

Mjera protjerivanja i stavljanja pod nadzor primjenjena je u najvećem broju prema državljanima Turske, Kine i Afganistana. Državljanima Turske, Srbije i Indije najzastupljeniji su među strancima kojima je otkazan boravak u navedenom razdoblju.

Vize su poništene državljanima Indije, Jordana, Somalije, Nepala, Bangladeša, Egipta, Ugande i Rusije.

4.1. Privremeni prihvatni centri u Bosni i Hercegovini

Potpuno preuzimanje upravljanja migracijama jedan je od 14 prioriteta koje je Europska komisija identificirala i koje država treba ispuniti s ciljem otpočinjanja pregovora o pridruživanju Europskoj uniji - prioritet broj 8. koji glasi: „*Osiguravanje efikasne koordinacije, na svim razinama, upravljanje granicama i sposobnost upravljanja migracijama, kao i osiguranje funkcioniranja sustava azila*“. Takođe, u Izvješću Europske komisije o Bosni i Hercegovini za 2022. godinu navedeno je da *Bosna i Hercegovina još uvijek nije preuzela potpuno vlasništvo i odgovornost za upravljanje migracijama i svim prihvatnim centrima*“, što jasno ukazuje na stav Europske unije da institucije Bosne i Hercegovine trebaju preuzeti potpunu koordinaciju i upravljanje migrantskim kretanjima unutar BiH.

Institucije Bosne i Hercegovine identificirale su potrebu preuzimanja koordinacije i upravljanja radom privremenih prihvatnih centara kroz Plan mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini koji je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo 16. 12. 2020. godine. Ministarstvo sigurnosti - Služba za poslove sa strancima, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice i Ministarstvo civilnih poslova navode se kao ključni nositelji ovih aktivnosti s razine Bosne i Hercegovine. Također, navedene institucije i definirane aktivnosti identificirane su i u Strategiji u oblasti migracija i azila i Akcijskom planu za razdoblje 2021. – 2025. godina koje je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo u 2023. godini. Prvi radni sastanak za pripremu plana tranzicije upravljanja migracijama na državne

²⁰ U tjednim izvješćima Europolu dostavljenim Ministarstvu sigurnosti aktima od 30. 8. i 6. 9. 2023. godine navodi se da državljani Maroka dolaze avionom u Istanbul odakle koriste različite rute: do Srbije avionom, odakle u BiH i Sloveniju dolaze prijevoznim sredstvima ili do granice Srbije-Mađarske autom, prelazeći granicu pješke; do Grčke i Bugarske autom; do Grčke brodom, odakle dalje preko S. Makedonije, Srbije, Mađarske, Slovačke/Austrije, Češke/Poljske.

²¹ <https://bih.iom.int/sites/g/files/tmzbd11076/files/documents/2023-07/bcs-customised-survey-moroccan-nationals-in-bosnia-and-herzegovina.pdf> (pristupljeno: 4. 10. 2023.)

institucije održan je 24. -26. 5. 2023. godine u u Trebinju, u organizaciji IOM-a, dok je, u organizaciji Ministarstva sigurnosti BiH, 5. 7. 2023. godine održan sastanak na visokoj razini predstavnika Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine u vezi pripreme informacije o izradi Plana tranzicije upravljanja migracijama.

Ministarstvo sigurnosti je 19. 9. 2023. godine Generalnom tajništvu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine uputilo Informaciju o izradi Plana tranzicije u upravljanju migracijama sa zaključcima kojima je, pored ostaloga, predviđeno i formiranje radne skupine koja će pripremiti Prijedlog Plana tranzicije u upravljanju privremenim prihvatnim centrima s međunarodnih organizacija na institucije Bosne i Hercegovine, a koju će činiti predstavnici nadležnih institucija.

Statistički podaci

Na dan 30. 9. 2023. godine u četiri privremena prihvatna centra ukupnog kapaciteta 4.880 mjesta, nalazila se 2.851 osoba. Stopa fluktuacije u privremenim prihvatnim centrima i dalje je visoka, prema informaciji IOM-a.

Tijekom rujna ove godine u odnosu na prethodni mjesec zabilježen je povećan broj dolazaka i prisustvo migranata u privremenim prihvatnim centrima „Blažuj“ (prosijek za rujan – 206 i kolovoz – 76) i „Borići“ (prosijek za rujan - 479 i kolovoz - 197). Također je evidentiran porast broja maloljetnika bez pratnje u privremenim prihvatnim centrima, uključujući djecu mlađu od 15 godina. Većina maloljetnika bez pratnje su iz Afganistana. Iz privremenog prihvatnog centra „Blažuj“ premješteno je u rujnu 226 maloljetnih osoba, 28 obitelji i četiri migrantkinje u centar „Ušivak“.

Smještajni kapaciteti na području Kantona Sarajevo

Privremeni prihvatni centar „Ušivak“ na području općine Hadžići kapaciteta do 800 mjesta. U izvještajnom razdoblju 2023. godine prosječno u ovom centru boravile su 162 osobe. Na dan 30. 9. 2023. godine u ovom centru boravilo je 357 osoba.

Privremeni prihvatni centar „Blažuj“ na području općine Ilidža kapaciteta do 2.000 mjesta. U izvještajnom razdoblju 2023. godine prosječno u ovom centru boravile su 803 osobe. Na dan 30. 9. 2023. godine u ovom centru boravilo je 1.250 osoba.

Smještajni kapaciteti na području Unsko-sanskog kantona

Privremeni prihvatni centar „Borići“ u Bihaću kapaciteta do 580 mjesta. U izvještajnom razdoblju 2023. godine prosječno u ovom centru boravilo je 96 osoba. Na dan 30. 9. 2023. godine u ovom centru boravilo je 330 osoba.

Služba za poslove sa strancima i Kantonalni centar za socijalni rad Bihać donijeli su Smjernice za postupanje s djecom bez pratnje u centru „Borići“.

Privremeni prihvatni centar „Lipa“ na području općine Bihać kapaciteta do 1.500 mjesta. U izvještajnom razdoblju 2023. godine prosječno u ovom centru boravilo je 199 osoba. Na dan 30. 9. 2023. godine u ovom centru boravilo je 914 osoba.

4.1.1. Zdravstvena zaštita

Dansko Vijeće za izbjeglice (DRC) u suradnji s domovima zdravlja i privatnom poliklinikom unutar privremenih prihvatnih centara osigurava zdravstvenu zaštitu u vidu pregleda liječnika,

medicinskih intervencija, upućivanja prema specijalističkim uslugama, plaćanja specijalističkih usluga i izravnih neuropsihijatrijskih usluga. Tijekom prvih devet mjeseci 2023. godine pruženo je 23.310 pregleda i 8.449 medicinskih intervencija u privremenim centrima, od čega se preko tri tisuće odnosilo na pedijatrijske usluge. Cijepljeno je 129 djece, a osigurano je 45 sistematskih pregleda za polazak u školu. Hospitalizirane su 54 osobe.

Tabela 1.: Utrošak sredstava u privremenim prihvatnim centrima prema medicinskim uslugama, do kraja rujna 2023. godine

Medicinske usluge	Iznos u KM
medicinski timovi domova zdravlja Kantona Sarajevo i Bihać	124.944,61
pedijatrijski timovi Doma zdravlja Kantona Sarajevo i poliklinike „Muminović“ ²²	27.825,00
primarna zdravstvena skrb	19.486,52
sekundarna zdravstvena skrb	174.234,06
esencijalni lijekovi	165.989,13
specifični lijekovi	29.551,11
sanitetski materijal	18.648,33

Prema podacima DRC-a, u izvještajnom razdoblju zabilježena su dva smrtna slučaja među migrantima uslijed zdravstvenih komplikacija. Također, od srpnja ove godine trajala je hospitalizacija dvije osobe kod kojih je dijagnosticirana tuberkuloza.

DRC u zadnjem izvješću dostavljenom Ministarstvu sigurnosti istaknuo je **izazov nedovoljnog liječničkog kadra u domovima zdravlja**, zbog čega angažman, prisustvo i pružanje zdravstvene skrbi migrantima u privremenim prihvatnim centrima postaje otežano.

Od strane medicinskog tima DRC-a primjećeno je da migranti odbijaju daljnje liječenje na sekundarnoj razini zdravstvene skrbi, posebno na ortopedskom odjelu, radi što bržeg napuštanja teritorija BiH. DRC u izvješćima dostavljenim za kolovoz i rujan 2023. godine navode slučajeve obitelji s 16-mjesečnim djetetom koje je smješteno na neuropedijatriju Kliničko univerzitetskog centra u Sarajevu usljed epileptičnih napada. Roditelji su, pored preporuka i savjeta liječnika, inzistirali na otpuštanju djeteta radi nastavka kretanja; migrant kojem je bila potrebna transplatacija uslijed teškog zatajenja srca i pored angažmana DRC-a kako bi se iznašlo rješenje za pružanje zdravstvene pomoći, napustio je teritoriju BiH i nalazi se u Italiji.

S povećanjem broja migranata u privremenim prihvatnim centrima povećao se i broj korisnika droga, prema opažanjima DRC-a, među kojima je nekoliko teških ovisnika o drogama.

²² Uslijed nedostatka pedijataru u domovima zdravlja u Unsko-sanskom kantonu potpisan je ugovor s poliklinikom „Muminović“.

5. Međunarodna zaštita

Statistički podaci

Namjeru za podnošenje zahtjeva za azil u prvih devet mjeseci 2023. godine iskazalo je 23.490 osoba, od čega je **zahtjev za azil** u BiH podnijelo njih **108** ili **0,46 %** od ukupnog broja iskazanih namjera za azil.

Tijekom prvih devet mjeseci 2023. godine, 201 osoba iskazala je namjeru za podnošenje zahtjeva za azil na GP Zračna luka Sarajevo, što predstavlja znatan rast u uporedbi s podacima (8 osoba) iz prethodne godine. Uglavnom se radilo o državljanima Sirije, Irana, Iraka i Afganistana, kod kojih se prilikom graničnih provjera utvrdilo posjedovanje falsificiranih dokumenata.

Positivno su riješena 29 zahtjeva za međunarodnom zaštitom odnosno 27 osoba ostvarilo je pravo na supsidijarnu zaštitu, dok je dvjema osobama odobren status izbjeglice. Pored navedenog, supsidijarna zaštita produljena je za četiri osobe. Zahtjev za azil odbijen je za devet osoba, a postupak obustavljen za njih 30.²³

Trend vrlo niskog udjela podnesenih zahtjeva za azil u odnosu na ukupan broj iskazanih namjera za podnošenje zahtjeva za azil u BiH i dalje je prisutan.

Centri za prihvrat tražitelja azila

Azilantski centar ukupnog kapaciteta 150 mjesta. Ministarstvo sigurnosti spremno je 24 sata dnevno primiti moguće štice i pružiti potrebne usluge. Tražiteljima azila u ovom centru su dostupne sljedeće usluge: smještaj, prehrana, sredstva za održavanje osobne higijene i prostora, primarna zdravstvena zaštita, psihosocijalna podrška, rekreativne aktivnosti, besplatna pravna pomoć, prevoditeljske usluge, pristup internetu i olakšan pristup obrazovanju. Na dan 30. 9. 2023. godine u ovom centru boravilo je 6 osoba.

Izbjegličko-prihvatni centar „Salakovac“ ukupnog kapaciteta 200 mjesta. U izvještajnom razdoblju u centru nije bilo smještenih osoba.

6. Borba protiv krijumčarenja migranata

Statistički podaci

Borba protiv krijumčarenja migranata jedan je od prioriteta za pravosudne institucije i policijske agencije u BiH od samog početka povećanog pritiska nezakonitih migracija preko teritorija BiH.

Prema podacima Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, u radu Odsjeka za krijumčarenje ljudi i trgovinu ljudima nalazi se trenutno²⁴ 197 predmeta. Podaci za prvih devet mjeseci 2023. godine o broju zaprimljenih prijava, broju riješenih predmeta prema načinima završetka kao i presudama Suda BiH za kaznena djela u svezi krijumčarenja migranata prikazani su u tabeli koja slijedi.

²³ Ovaj podatak Sektora za azil pokazuje postupke koji su završeni u prvom, drugom i trećem kvartalu 2023. godine prema odredbama Zakona o azilu.

²⁴ Podaci se odnosi na prijave podnesene u izvještajnom razdoblju kao i na prijave iz ranijeg razdoblja.

Tabela 2.: Pregled zaprimljenih prijava, riješenih predmeta i presuda od 1. 1. do 30. 9. 2023. godine

Predmeti Tužiteljstva BiH	Broj predmeta	Broj osumnjičenih
podignute optužnice po članku 189. KZ BiH	17	21
naredbe o obustavi istrage	7	15
naredbe o neprovedbi istrage	53	56 ²⁵
predmeti riješeni na drugi način	2	-
donesene presude Suda BiH	16	21

Broj izvješća podnesenih BiH Tužiteljstvu od policijskih agencija u BiH tijekom prvih devet mjeseci 2022. i 2023. godine prikazan je u tabeli 3. koja slijedi.

Tabela 3.: Statistički podaci za čl. 189. i 189a. Kaznenog zakona BiH

R.br.	Policijska agencija	Broj podnesenih izvješća/broj prijavljenih osoba	1.1.2022. - 30.9.2022.		1.1.2023. - 30.9.2023.	
			Članak 189. KZ BiH	Članak 189a. KZ BiH	Članak 189. KZ BiH	Članak 189a. KZ BiH
1.	Granična policija BiH	ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	36	0	41	1
		ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	77	0	75	5
2.	Državna agencija za istrage i zaštitu	ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	3	1	3	1
		ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	7	3	16	13
3.	MUP Republike Srpske	ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	6	0	8	0
		ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	10	0	11	0
4.	MUP Kantona 10	ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	1	0	0	0
		ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	1	0	0	0
	MUP Hercegovačko-neretvanskog kantona	ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	3	0	0	0
		ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	3	0	0	0
Σ Ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH			49	1	52	2
Σ Ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela			98	3	102	18
R.Br.	Struktura prijavljenih osoba po državljanstvu s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	1.1.2022. - 30.9.2022.		1.1.2023. - 30.9.2023.		
		Članak 189. KZ BiH	Članak 189a. KZ BiH	Članak 189. KZ BiH	Članak 189a. KZ BiH	
1.	Afganistan	3	0	2	0	
2.	BiH	70	0	74	16	
3.	Crna Gora	0	0	1	0	
4.	Rumunjska	0	0	1	0	
5.	Pakistan	0	0	2	0	
6.	NN	17	0	11	0	
7.	Hrvatska	2	0	5	2	
8.	Turska	3	0	3	0	
9.	Srbija	0	0	1	0	
10.	Italija	0	0	1	0	
11.	Egipat	2	0	0	0	
12.	Iran	0	0	1	0	
UKUPNO			97	0	102	18

Najveći broj izvješća Tužiteljstvu BiH podnijela je Granična policija koja je sukladno odredbama Zakona o graničnoj policiji odgovorna, među ostalim, za sprječavanje, otkrivanje

²⁵ Podatak se odnosi na razdoblje 1. 1. – 30. 6. 2023. godine.

i istraživanje djela koja su propisana kaznenim zakonima u Bosni i Hercegovini kada se ta kaznena djela moraju goniti sukladno odredbama o kretanju i boravku stranaca i azilu ukoliko su počinjena prilikom prelaska granice ili su izravno vezana za prelazak državne granice²⁶. Najveći broj počinitelja i dalje su državljani Bosne i Hercegovine ili osobe nepoznatog državljanstva.

Provedene su dvije operativne akcije pod nazivom „Sava“ i „Barbados“. Operativna akcija „Sava“, kao što je navedeno u prethodnoj informaciji o stanju u oblasti migracija u BiH, provedena je na području Bihaća, Cazina, Velike Kladuše i Bužima zbog postojanja osnova sumnje da je pet osoba (BiH državljani), počinilo kazneno djelo iz članka 189a. KZ-a, a u svezi s kaznenim djelima iz članka 189. i kaznenim djelima iz članka 210a. „Nedozvoljeni promet akciznih proizvoda“, a u svezi s kaznenim djelom iz članka 214. „Krijumčarenje“ KZ-a.

Operativna akcija „Barbados“ provedena je pod nadzorom Tužiteljstva BiH i po nalogu Suda BiH na području Sarajeva i Zvornika. Akcija je provedena zbog postojanja osnova sumnje da su identificirani članovi organizirane kriminalne skupine, državljani BiH, počinili kazneno djelo iz članka 189., a u svezi s kaznenim djelom iz članka 189a. KZ-a. Pripadnici organizirane kriminalne skupine krijumčarili su više od 200 nezakonitih migranata, uglavnom državljana Afganistan, Sirije i Bangladeša. Kroz provedbu operativne akcije ostvarena je značajna i intezivna suradnja s Ministarstvom unutarnjih poslova Republike Srbije i Centra za provedbu zakona jugoistočne Europe (SELEC).

Suradnja s međunarodnim tijelima i policijskim agencijama

Tužiteljstvo BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu, Granična policija, ostale policijske agencije kao i drugih organizacije u BiH surađuju kontinuirano radi provedbe istraga i kaznenog gonjenja izvršitelja kaznenih djela povezanih s krijumčarenjem migranata. Zaključkom s kolegija Odsjeka za krijumčarenje i borbu protiv trgovanja ljudima Tužiteljstva BiH prioritet je dat predmetima organiziranja skupina za krijumčarenje migranta. Slijedom toga, do kraja 2023. godine očekuje se podizanje optužnica u najmanje tri predmeta u svezi članka 189.a KZ-a.

U trećem kvartalu 2023. godine u prostorijama Nacionalne zajedničke kontakt točke BiH za suradnju sa EUROPOL-om održan je radni sastanak na kojem su sudjelovali predstavnici svih policijskih agencija u BiH i oficir za vezu Austrije radi formiranja *West Balkan Task Force*, jedinstvene kontakt točke BiH za ilegalne migracije i trgovanje ljudima.

Granična policija sudjelovala je na više međunarodnih sastanaka organiziranih radi planiranja zajedničkih aktivnosti protiv krijumčarenja migranata u regiji zapadnog Balkana.

Od početka 2023. godine Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) je koopredsjedatelj Operativne skupine Zapadnog Balkana za borbu protiv krijumčarenja ljudi. Skupina ima za cilj ubrzanje i unaprjeđenje suradnje između policijskih agencija Zapadnog Balkana i zemalja Europske unije.

U 2023. godini formiran je istražni tim sastavljen od predstavnika SIPA-e, MUP-a Slovenije i MUP-a Hrvatske. Tim je formiran pod okriljem Europol.

²⁶ Članak 7. Zakona o graničnoj policiji („službeni glasnik BiH“, br. 50/04, 27/07 i 59/09)

7. Prihvat i povratak

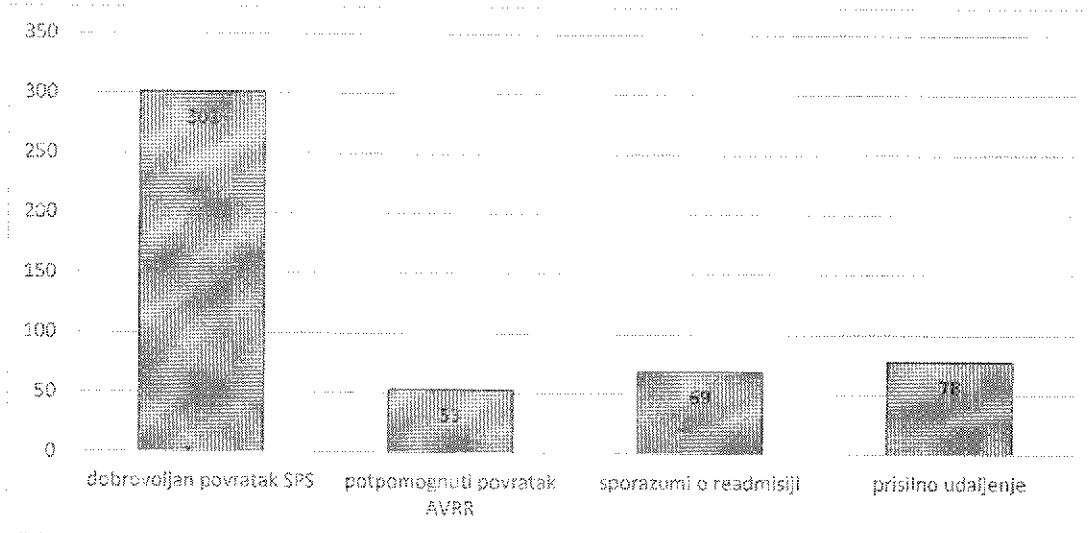
Potpisivanje sporazuma o readmisiji odnosno suradnja s državama koje primaju nazad svoje državljane koji su dužni napustiti zemlju je jedna od mjera protiv nezakonitih migracija.

Na temelju sporazuma o readmisiji sa susjednim državama, prihvat i povratak nezakonitih migranata u zemlju podrijetla ili u zemlju iz koje je migrant ušao na teritoriju BiH, provodi se putem skraćenog i redovitog postupka. Među glavnim problemima koji ometaju proces povratka je dugotrajan postupak identifikacije migranata, prema podacima Službe za poslove sa strancima.

Podaci Službe za poslove sa strancima za prvih devet mjeseci 2023. godine pokazuju da je po sporazumima o readmisiji sa susjednim državama prihvaćeno 2.979 osoba, od čega najveći broj državljana Afganistana, Turske, Pakistana, Bangladeša i Kine.

Služba za poslove sa strancima u prvih devet mjeseci 2023. godine vratila je ukupno 501 osobu u zemlju podrijetla ili zemlju koja je prihvata, od čega je 301 osoba vraćena dobrovoljno uz pomoć Službe za poslove sa strancima, 53 putem AVRR programa koji provodi IOM (što znači da su vraćene osobe primile logističku, finansijsku i/ili drugu materijalnu pomoć), njih 69 primjenom sporazuma o readmisiji, dok je 78 osoba udaljeno prisilno.

Grafikon 4.: Broj migranata koji su napustili teritoriju BiH prema tipu povratka

Udio dobrovoljnih povratka u prvih devet mjeseci 2023. godine iznosi 60 % svih povratka stranaca iz Bosne i Hercegovine.

Osobe koje su vraćene kroz dobrovoljni i prisilni povratak bile su većinom državljani Turske. Kroz potpomognuti AVRR povratak vratilo se najviše državljana Maroka. Na temelju readmisijskih sporazuma sa susjednim zemljama, tijekom prvih devet mjeseci 2023. godine predato je najviše državljana Afganistana i Kube.

7.1. Centri za smještaj osoba u postupku povratka i readmisije

Imigracijski centar kapaciteta do 120 mjesta. U izvještajnom razdoblju 2023. godine prosječno u ovom centru boravile su 44 osobe. Na dan 30. 9. 2023. godine u ovom centru boravilo je 27 osoba.

Radovi dogradnje kata na postojeći objekat Imigracijskog centra su u tijeku. Rok za završetak radova je kraj 2023. godine.

8. Podaci o utrošku financijskih sredstava iz projekata za upravljanje migracijskim tokovima u BiH

IPA projekt "Individualne mjere za jačanje kapaciteta za upravljanje migracijskim tokovima u BiH" implementiraju Međunarodna organizacija za migracije (IOM), Fond Ujedinjenih nacija za djecu (UNICEF), Ured visokog povjerenika Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR), Populacijski fond Ujedinjenih nacija (UNFPA) i Dansko vijeće za izbjeglice u BiH (DRC).

Ministarstvo sigurnosti i Delegacija Europske unije u BiH o provedbi projekta informirani su putem dokumenta *Monthly Progress Update*, koji dostavlja IOM na engleskom jeziku.

Tabela 4. koja slijedi, preuzeta je iz *Monthly Progress Update*-a i prikazuje okvirni iznos utrošenih sredstava do kraja rujna 2023. po organizacijama. Prema podacima IOM-a, financijski podaci uključeni u službena privremena i završna izvješća odobrena od strane donatora imaju konačan i obvezujući karakter.

Tabela 4.: Okvirni iznos utrošenih sredstava do kraja rujna 2023. po organizacijama

Partneri u projektu	IPA proračun 2022. – 2025. (euro)	Približan iznos potrošenog proračuna (euro)	Približan postotak potrošenog proračuna
IOM	33.083.284,98	10.125.917,33	30,61 % ²⁷
UNICEF	2.584.948,80	956.431,06	37 %
UNHCR	1.181.106,08	667.370,08	56 %
UNFPA	1.373.313,00	540.493,00	39 %
DRC	2.015.536,64 ²⁸	1.594.864,03	79,13 %

Financijsku pomoć za podmirenje troškova zdravstvene zaštite pruža Europska komisija putem dva projekta: IPA projekta i projekta „Osiguran pristup zdravstvenim uslugama i zaštiti ljudskih prava za tražitelje azila, izbjeglice i migrante u BiH“ financiranog od strane Civilne zaštite i humanitarne pomoći Europske komisije (ECHO). Zdravstvena zaštita migranata u Bosni i Hercegovini, kao što je navedeno u potpoglavlju 3.2., osigurava se u suradnji s Danskim vijećem za izbjeglice u BiH (DRC) koje ima potpisane ugovore o suradnji s izravnim pružateljima zdravstvene zaštite. S tim u vezi, sredstva se ne uplaćuju na Jedinstveni račun trezora institucija BiH.

Prema podacima Danskog Vijeća za izbjeglice u BiH (DRC), u razdoblju **od 1. 1. 2023. do 30. 9. 2023. godine**, Civilna zaštita i humanitarna pomoć Europske komisije (ECHO) donirala je DRC-u sredstva u ukupnom iznosu od 2.234.467,74 eura od čega je u navedenom razdoblju realizirano **930.733,18 eura**.

²⁷ Postotak se računa na ukupni iznos, uključujući i neke od proračunskih stavki čija dinamika korištenja tek treba biti dogovorena, prema podacima IOM-a.

²⁸ Ovo je ukupni predviđeni iznos za početni proračun DRC-a i novi odobreni proračun. Utrošena sredstva se odražavaju na ukupan iznos od oba proračuna.

III. Izazovi u upravljanju nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini

Izazovi s kojima se suočavaju tijela nadležna za migracije, koja upravljaju ovim kompleksnim procesom u Bosni i Hercegovini, prikazani su detaljno u godišnjoj informaciji u stanju u oblasti migracija u BiH za 2022. godinu.

Izazovi se mogu svesti na ključne izazove koji zahtjevaju zajedničke napore za razvoj učinkovite, humanitarne i sigurne migracijske politike Bosne i Hercegovine, te operativne izazove koji se pojavljuju u svakodnevnom radu tijela nadležnih za upravljanje migracijama u BiH.

Ključni izazovi su:

- **Postizanje potrebnog političkog konsenzusa** po pitanju upravljanja migracijama u Bosni i Hercegovini;
- **Omogućavanje fleksibilnih institucionalnih i zakonodavnih promjena** kao odgovor na stalna migracijska kretanja;
- **Rad na preporukama iz godišnjeg Izvješća Europske komisije o Bosni i Hercegovini za 2022. godinu;**
- **Jačanje institucija Bosne i Hercegovine** kako bi država preuzela upravljanje migracijskim tokovima kako u sigurnosnom tako i u humanitarnom aspektu;
- **Prevazilaženje višegodišnjeg nedostatka financijskih, kadrovskih i tehničkih kapaciteta** u svim institucijama i agencijama u čijim nadležnostima su različita pitanja iz oblasti migracija;
- **Pravodobno donošenje strateških dokumenata** kojim se integrirano usmjerava razvoj politike migracija i azila kao i dokumenata kojim se predviđaju nove mjere za zaustavljanje nezakonitih migracija i zlouporabe sustava migracija i azila i
- **Osiguranje efikasnijeg sustava koordinacije** i upravljanja migracijama na svim razinama.

Operativni izazovi su:

- **Institucionalni izazovi** očituju se prvenstveno kroz nedovoljnu **kadrovsku popunjenost**, nedostatak **materijalno-tehničkih sredstava** kao i kroz nedovoljna **proračunska sredstva** potrebna za djelotvoran odgovor Granične policije BiH, Službe za poslove sa strancima, Državne agencije za istrage i zaštitu, Sektora za azil i Sektora za imigraciju Ministarstva sigurnosti kao i drugih tijela nadležnih za pitanja vezana za migracije;
- Izazovi povezani s **prilagođavanjem propisa Bosne i Hercegovine** sa zakonodavstvom Europske unije u oblasti imigracija i azila;
- Pokušaji **zloupotrebe procedura za izdavanje vize** za kratkoročni (Viza C) ili dugoročni boravak (Viza D), **koja omogućava ulazak i boravak na teritoriju Bosne i Hercegovine;**
- Pобољшanje zaštite i sigurnosti državne granice;
- **Utvrđivanje identiteta nezakonitih migranata;**
- Zloupotreba sustava azila;
- Provedba i dobro **funkcioniranje procedura povratka**, kao i provedba skraćenog postupka povratka **nezakonitih migranata** po sporazumima o readmisiji;
- **Zaključivanje sporazuma o readmisiji** s državama podrijetla migranata;
- **Suzbijanje kriminalnih aktivnosti** povezanih s krijumčarenjem i trgovanjem ljudima;

- **Jačanje i operacionaliziranje suradnje** između nadležnih tijela **Bosne i Hercegovine** i država **Europske unije**, kao i suradnje s međunarodnim organizacijama i EU agencijama koje se bave migracijama i sigurnosnim pitanjima;
- **Aktivno sudjelovanje Bosne i Hercegovine u definiranju regionalnih politika i razvoja migracijskih i azilantskih sustava** usklađenih standardima Europske unije odnosno **promoviranje regionalnog pristupa** o različitim inicijativama i relevantnim pitanjima u oblasti migracija i azila, a koji će biti usklađen s EU standardima.

U izvještajnom razdoblju 2023. godine identificiran je izazov koji se odnosi na **proces prijenosa upravljanja privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata s međunarodnih organizacija na državne institucije**, odnosno Ministarstvo sigurnosti - Službu za poslove sa strancima, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice i Ministarstvo civilnih poslova.

Izazovi u svezi nedovoljne kadrovske popunjenosti tijela nadležnih za pitanje migracija i rada na preporukama Europske komisije koje se odnose na oblast upravljanja granicom, migracijama i azilom dobili su na važnosti u kontekstu članstva u EU i uslijed povećanog broja nezakonitih migranata koji koriste teritoriju BiH za ulazak u Schengen zonu.

Podaci prikazani u prethodnoj informaciji pokazali su da je na dan 30. 6. 2023. godine u Sektoru za imigraciju i Sektoru za azil Ministarstva sigurnosti, Graničnoj policiji, Službi za poslove sa strancima²⁹ i Državnoj agenciji za istrage i zaštitu bilo nepopunjeno ukupno 929 sistematiziranih radnih mjesta dok je u odnosu na 2018. godinu ukupan broj zaposlenih smanjen za 156 osoba.

Nedovoljan broj policijskih službenika Granične policije za izvršavanje poslova granične kontrole i drugih poslova utvrđenih zakonima o radu Granične policije našao se ponovno u središtu pažnje već krajem devetomjesečnog razdoblja 2023. godine. **Pored 600 policijskih službenika ili oko 25 % od ukupnog broja službenika koji nedostaju prema sistematiziranim radnim mjestima, u 2023. godini radni odnos će prestati za 65 osoba, a u 2024. za oko 200 dodatnih policijskih službenika Granične policije koji ispunjavaju uvjete za odlazak u mirovinu.** Rad ove organizacije opterećen je otvaranjem novih graničnih prijelaza, proširenjem postojećih kapaciteta, pritiskom nezakonitih migracija, frekvencijom osoba i vozila preko graničnih prijelaza, zahtjevom za povećanjem broja policijskih službenika u zračnim lukama i iz drugih razloga. Granična policija u aktu dostavljenom Ministarstvu sigurnosti ističe „...da provedba procedura prijema i školovanja kadeta, ukoliko i budu tekle planiranom i uobičajenom dinamikom, teško može biti dovoljna za nadoknadu navedenog broja službenika kojima prestaje radni odnos, iako su naša očekivanja i potrebe da se broj policijskih službenika značajno poveća.“³⁰

Nedovoljan broj policijskih službenika Granične policije, na koji ova organizacija ukazuje od početka povećanog migracijskog pritiska, moguće je prevazići provedbom niza predloženih mjera koje su prezentirane u prethodnim informacijama. Predložene mjere uključuju:

- Okončanje aktivnosti na usvajanju novog Pravilnika o unutaršnjoj organizaciji, kojim je predviđeno povećanje broja izvršitelja za četiri segmenta: nadzor državne granice, specijalizirane jedinice, istrage i granične provjere.

²⁹ Izmjene Pravilnika o unutaršnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Službe za poslove sa strancima su u završnoj fazi.

³⁰ Akt Granične policije broj: 17-05-3-50-3270/22 od 22. 8. 2023. godine dostavljen je Ministarstvu sigurnosti u kolovozu tekuće godine.

- Poduzimanje dodatnih napora radi realizacije započetih ili novih projekata usmjerenih na jačanje materijalnih kapaciteta Granične policije za borbu protiv nezakonitih migracije i drugih oblika prekograničnog kriminala kroz opremanje specijalističkom opremom za nadzor granice i vršenje graničnih provjera.
- Izmjenu odredbi Zakona o policijskim službenicima BiH u dijelovima koji se odnose na: interni premještaj policijskih službenika na radno mjesto koje je do 80 km udaljeno od sadašnjeg radnog mjesta kako bi se stvorili preduvjeti za mogućnost internog premještaja policijskih službenika u jedinice koje su izložene pojačanom migracijskom pritisku; produljenje rada policijskih službenika nakon sticanja uvjeta za mirovinu; propisivanje radnog vremena i korištenja odmora radi stvaranja uvjeta za dodatni (izvanredni) radni angažman uz osiguranje plaćanja prekovremenog rada.
- Osiguranje sredstava u proračunu Granične policije za financiranje utroška goriva, obnavljanje voznog parka i tekuće održavanje vozila i opreme Granične policije.
- Pokušaj iznalaženja mogućnosti za angažiranje dodatnog broja policijskih službenika iz drugih policijskih agencija koji bi pružili ispomoć Graničnoj policiji, a koji bi nadomjestili značajno smanjen broj policijskih službenika Direkcije i SIPA-e.
- Ubrzanje procedure donošenja novog Programa sigurnosti civilnog zrakoplovstva BiH, kako bi se aktivnosti protivdiverzionog pregleda putnika i ručnog prtljaga s Granične policije prenijele na aerodromske operatere.
- Pokretanje inicijative za izmjenu Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima kako bi se propisivanjem nadležnosti izvršenja poslova ekstradicije i transfera osuđenih osoba Direkciji za koordinaciju policijskih tijela ili nadležnoj sudbenoj policiji u BiH, osigurao dodatni broj policijskih službenika Granične policije.

Nedovoljan kadar u svim tijelima nadležnim za upravljanje migracija je prioritetan izazov koji se treba riješiti kroz sustavno i kontinuirano jačanje kadrovskih kapaciteta, brže zapošljavanje i popunjavanje nedostajućih sistematiziranih radnih mjesta te usvajanje izmjena postojećih pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta kako bi se odgovorilo na trenutne i buduće migracijske izazove.

IV. Provedba Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u BiH

Informacija s Planom mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u BiH, usvojena na 22. sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine održanoj 16. 12. 2020. godine, sadrži sedam prioriteta, 24 mjere i 127 aktivnosti.

U tabeli 5. koja slijedi prikazan je stupanj provedbe aktivnosti³¹ iz Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u BiH do 30. 9. 2023. godine prema prioritetima Bosne i Hercegovine u oblasti migracija i azila:

- 1) Jačanje Granične policije BiH u svrhu **bolje kontrole granice**, a u cilju **sprečavanja nezakonitih ulazaka** na teritorij BiH
- 2) Jačanje kapaciteta za **efikasnije upravljanje nezakonitim migracijama** na teritoriju Bosne i Hercegovine, te funkcioniranje postojećih i uspostava i funkcioniranje novih privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata

³¹ Procjena stupnja provedbe aktivnosti iz Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u BiH urađena je na temelju podataka dostavljenih od nositelja aktivnosti.

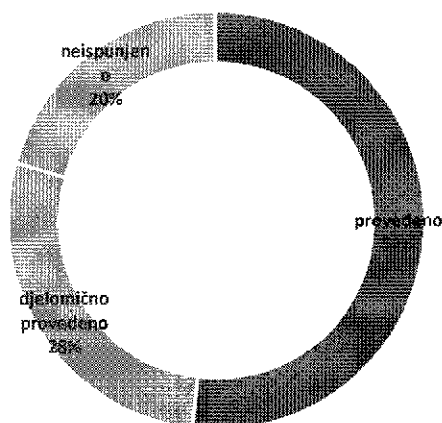
- 3) Realiziranje sporazuma o readmisiji i jačanje readmisijskih kapaciteta
- 4) Jačanje kapaciteta u području azila
- 5) Intenzivirati borbu protiv krijumčarenja migrantima
- 6) Podrška lokalnim zajednicama u kojim su uspostavljeni privremeni prihvatni centri
- 7) Jačanje kapaciteta Koordinacijskog tijela za pitanja migracija u BiH-Operativnog stožera za pitanja migracija u BiH

Tabela 5.: Stupanj provedbe aktivnosti do 30. 9. 2023. godine

Prioriteti u oblasti migracija i azila	Ukupan broj aktivnosti definiranih Planom mjera	Broj aktivnosti		
		Provedba u tijeku ³²	Provedba nije počela	Provedba u kontinuitetu
Prioritet 1.	25	24	1	21
Prioritet 2.	37	23	14	8
Prioritet 3.	10	10	0	7
Prioritet 4.	13	12	1	6
Prioritet 5.	13	13	0	9
Prioritet 6.	18	9	9	2
Prioritet 7.	11	10	1	7
Ukupno	127	101	26	60

Od ukupnog broja aktivnosti, 66 aktivnosti provedeno je u potpunosti, a 35 djelomično. Nije provedeno 26 aktivnost. Nedostatak financijskih sredstava, izostanak donošenja propisa važnih za funkcioniranje i jačanje tijela nadležnih za imigracije i dalje su glavni razlozi za neispunjenje aktivnosti.

Grafikon 5.: Stupanj provedbe aktivnosti do 30. 9. 2023. godine

Promatrano po aktivnostima, provedeno je njih 52 %. Udio djelomično provedenih aktivnosti povećan je u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje na 28 %, dok udio neispunjenih aktivnosti iznosi 20 %.

Planom mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u BiH predviđeno je da se 60 aktivnosti provodi u kontinuitetu.

***

³² Prikazuje zbir u potpunosti i djelomično provedenih aktivnosti.

73124
SB

Broj: 05-07-1-3483-25/23
Sarajevo, 10. 1. 2024. godine

MINISTARSTVO SIGURNOSTI BiH
- n/r tajniku Ministarstva –
Trg BiH 1, 71000 Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA - БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
MINISTARSTVO SIGURNOSTI BEZBJEDNOSTI
МИНИСТАРСТВО СИГУРНОСТИ БЕЗБЈЕДНОСТИ
SARAJEVO - САРАЈЕВО

PRIMLJENO/ПРИМЉЕНО:			
Ustr. jedinica / Устр. јединица	Klasif. oznaka / Класиф. ознака	Redni broj / Редни број	Broj / Број
06	50	7296-6/23	15-01-2024

PREDMET: Obavijest, dostavlja se

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 34. sjednici održanoj 28. 12. 2023. godine, razmotrilo je Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za prvih devet mjeseci 2023. godine te s tim u vezi zaključilo:

- usvaja se Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za prvih devet mjeseci 2023. godine, broj: 06-50-7206-5/23 od 15. 12. 2023. godine;
- zadužuje se Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine da Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za prvih devet mjeseci 2023. godine dostavi Predsjedništvu Bosne i Hercegovine na daljnje razmatranje;
- zadužuje se Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine da Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za prvih devet mjeseci 2023. godine dostavi Zajedničkom povjerenstvu za obranu i sigurnost Bosne i Hercegovine Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

S poštovanjem,

DOSTAVLJENO:

- naslovu
- u spis broj: 05-04-2-3440/23
- a/a

GENERALNI TAJNIK
VIJEĆA MINISTARA BiH
mr. *Robert Vidović*

